

Povzetki prispevkov predstavljenih na Dnevu dobrih praks 2019

BRALNO TEKMOVANJE BERIMO Z ROVKO ČRKOLOVKO (nagrajen projekt)

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper

Urška Bonin, višja bibliotekarka

Bralno tekmovanje Berimo z Rovko Črkolovko je izviren pristop k spodbujanju branja in izboljšanju bralnih navad med petošolci in šestošolci v obliki vodenega bralnega tekmovanja. Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper z bralnim tekmovanjem želi ustvariti razredno klimo, ki bi bila pozitivno naravnana do branja in pri tem vključiti čisto vse posameznike tako izjemne bralce kot tudi tiste, ki imajo odpor do branja. Tekmovanje poteka 4 mesece od oktobra do 8. februarja. Pogoji, da se razred kvalificira je, da vsak izmed posameznikov v času tekmovanja prebere vsaj eno knjigo. V nasprotnem primeru se razred kot celota ne more kvalificirati.

Na tak način želimo vključiti čisto vse posameznike iz te populacije in spodbujati medvrstniško kolegialnost, povezanost, možnost sodelovanja ter timsko delo. Za potrebe projekta smo oblikovali tudi namensko spletno stran, ki beleži že čez 129.000 ogledov.

BARVE GLASBE IN BESEDE (nagrajen projekt)

Mestna knjižnica Grosuplje

Tanja Zavašnik, višja bibliotekarska referentka

Ena od nalog knjižnice je tudi organiziranje dejavnosti za spodbujanje bralne kulture in organiziranje kulturnih prireditev povezanih z dejavnostjo. S projektom Barve glasbe in besede smo združili literaturo in klasično glasbo ter njuni sporočili, ki sta dar kulture in gibalo napredka. Na ta način smo želeli razširiti krog uporabnikov, ki bi prisluhnili literarnim besedilom tudi med tiste, ki jim je klasična glasba blizu. Ugotavljali smo, da se literarnih dogodkov odrasli udeležujejo selektivno in v manjšem številu, razen v primeru zelo uveljavljenih avtorjev ali ustvarjalcev iz lokalnega okolja. V Osrednji knjižnici v Grosupljem smo zato z novim pristopom podajanja literarnih vsebin v povezavi z glasbo, želeli v knjižnico pridobiti nove člane, ki imajo željo po udeležbi na literarnih dogodkih, vendar so jim tradicionalne oblike predstavitve literature manj zanimiv.

Ideja za povezovanje obeh umetnosti, literature in glasbe, je prišla s strani dveh članov knjižnice, ki se profesionalno ukvarjata s klasično glasbo. Zaposleni smo idejo razvijali ter ugotavljali njene prednosti in naše omejitve, zaradi česar smo k sodelovanju povabili tudi slušatelje literarne in recitacijske skupine pri društvu UTŽ, ki pa so hkrati tudi člani knjižnice. Povabilu so se odzvali slušatelji, ki so na tem področju želeli biti aktivni ali so imeli izkušnje iz svoje aktivne delovne dobe.

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Med obiskovalci so posamezni večeri Barve glasbe in besede počasi postajali vedno bolj priljubljeni in obiskani. Sodelujoči smo se zato skupaj odločili, da pripravimo celoletni program za sezono 2016/2017, pozitiven odziv obiskovalcev nas je spodbudil, da smo nadaljevali tudi v sezoni 2017/2018 ter 2018/2019. Letni program vključuje pet prireditev za odrasle uporabnike, eno prireditev smo v letu 2017 pripravili tudi za otroke.

DRUŽINSKA PISMENOST (nagrajen projekt)

Mestna knjižnica Kranj

Maja Lesar, bibliotekarka

Pismenost prebivalstva je eden od pokazateljev ekonomske konkurenčnosti držav. Poznamo več vrst pismenosti; pismenost je torej multimodalna. Posameznik za kakovostnejše življenje ter uspešno delovanje v družbi potrebuje različne veščine. Splošne knjižnice s proaktivnim delovanjem pripomoremo k razvoju veščin ter s tem dvigu ravni pismenosti prebivalstva. Eden od načinov spodbujanja in dvigovanja pismenosti v družbi je tudi družinska pismenost. Družinska pismenost kot metoda izobraževanja in medgeneracijskega učenja, pripomore k boljši pismenosti vseh družinskih članov. Hkrati s tem, tudi ozaveščamo ožje in širše okolje o pomembnosti pismenosti in kulture učenja.

V Mestni knjižnici Kranj smo v okviru mednarodnega projekta ERASMUS+ *Family Literacy Works!* izvedli raziskavo spodbujanja in izvajanja programov družinske pismenosti v Sloveniji. Analiza je pokazala, da v Sloveniji poteka veliko število programov, ki so v večji meri naravnani k spodbujanju bralne pismenosti otrok. V nekaterih institucijah obstajajo tudi programi, ki vključujejo tako otroke, kot tudi starše ter s tem razvijajo in spodbujajo različne vrste pismenosti v družini. Družina je ena izmed najpomembnejših ciljnih skupin, ki jo knjižnice že vključujejo v svoje dejavnosti. Eden od ciljev projekta *Family Literacy Works!* je bil tudi usposabljanje knjižničarjev - moderatorjev, ki pri svojem delu z družinami uporabljajo različne načine in upoštevajo več vidikov razvijanja t.i. multimodalne pismenosti.

BRANJE = NESKONČNO POTOVANJE

Knjižnica Laško

Jerica Horjak, samostojna bibliotekarka

Branje = neskončno potovanje je tekmovanje v glasnem branju, ki smo ga v Knjižnici Laško začeli izvajati v preteklem letu. Namenjeno je učencem 4., 5. in 6. razredov, saj smo ob bibliopedagoških urah s sedmošolci opazili, da imajo nekateri še vedno težave pri branju. Prvo leto smo sodelovali z OŠ Primoža Trubarja Laško, letos pa smo sodelovanje razširili še na OŠ Antona Aškercia Rimske Toplice. Vsem ciljnim učencem smo predstavili projekt, jih nagovorili in poudarili pomembnost branja v življenju.

Tekmovanje poteka na dveh nivojih. Na 1. nivoju učenci glasno preberejo dva neznana odlomka (leposlovnega in poljudno-znanstvenega), komisija v sestavi šolske in dveh splošnih knjižničark oceni

tekoče branje, interpretacijo in razumevanje prebranega s postavljanjem vprašanj. Izbere najboljše bralce, ki sodelujejo na 2. nivoju in se predstavijo občinstvu na prireditvi v knjižnici s prebiranjem zgodbe. Za finale dobijo odlomke vnaprej, da se lahko pripravijo. Ocenjuje jih nevtralna komisija, sestavljena iz treh naključnih uporabnikov naše knjižnice, in vrstniki, ki so na prireditvi. Iz vsake generacije postane en izmed finalistov zmagovalc in dobi naziv Car neskončnega branja. Pri izvedbi tekmovanja je nujno odlično sodelovanje s šolami. Veseli nas, da smo s pomočjo tekmovanja z učenci vzpostavili še trdnejšo vez in dosegli, da jih malce zahtevnejši bralni podvigi ne odvrnejo od branja ter predstavili branje kot nekaj carskega.

PODAJAMO SI ROKE IN RASTEMO

Splošna knjižnica Ljutomer

Vesna Laissani, bibliotekarka, direktorica Splošne knjižnice Ljutomer

Nataša Kosec, organizatorica socialne mreže

Suzana Žibrat, diplomirana delovna terapevtka, vodja treh novih dislociranih enot v Ljutomeru

Splošna knjižnica Ljutomer se povezuje z drugimi ustanovami in sodeluje pri vključevanju v lokalne, nacionalne in mednarodne projekte. Še vedno izvajamo projekt BRALNO POTOVALNE MALHE (knjige pridejo na dom), nadgradili smo jo z novim projektom »PODAJAMO SI ROKE IN RASTEMO« (vključevanje ranljivih skupin na področju kulture). Oba projekta bi radi v naši lokalni skupnosti ohranili in ju aktivno izvajali tudi v prihodnje.

Splošne knjižnice vse bolj postajamo krajevna središča kulture, branja, srečevanja in druženja. Temu se pridružuje tudi družbenorazvojna vloga v smislu izenačevanja kulturnih, izobraževalnih in drugih socialnih možnosti. Za različne ciljne skupine uporabnikov pripravljamo različne oblike dejavnosti, predvsem pa se PRILAGAJAMO POTREBAM LOKALNEGA OKOLJA.

Naš partner v projektu je Dom Lukavci, ki je drugi največji socialno varstveni zavod v Sloveniji. Dom Lukavci je junija 2017 v središču mesta Ljutomer odprl novo BIVALNO ENOTO. Poglavitni namen BIVALNE ENOTE je razvijati samostojnost in avtonomnost stanovalcev. Stanovalci pridobijo tudi v smislu individualizacije razvoja. Zaživijo polnejše življenje ter pridobivajo na osebni rasti. Imajo tudi več možnosti za širše druženje v lokalni skupnosti. Naša knjižnica se zaveda dolžnosti, s katero jim s svojo strokovnostjo pomagamo in sodelujemo.

S projektom PODAJAMO SI ROKE IN RASTEMO pa smo pridobili novo skupino uporabnikov, ki prej še niso uporabljali knjižnice in njenih enot (galerija, muzej, kino) ali niso mogli ter hkrati uvedli novo obliko biblio-pedagoškega dela knjižnice.

Projekt PODAJAMO SI ROKE IN RASTEMO je ključnega pomena za izboljšanje organizacijskega in strokovnega dela knjižnice. V knjižnici in domoznanski zbirki sodelujemo v številnih aktivnostih (Bralna značka za odrasle, tedenska branja, pisno in ustno izročilo, zbiranje gradiva, kot so ljudske pesmi, besedilo, ples).

Znotraj Splošne knjižnice Ljutomer delujejo še 3 organizacijske enote:

- Muzej (vodenje po muzejskih zbirkah, po kraju Ljutomer, filmska produkcija)
- Galerija (mini kolonija, mesečni ogledi, lastna produkcija ...)
- Kino.

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Vse organizacijske enote in njene programe smo vključili v naš novi projekt.

S projektom **PODAJAMO SI ROKE IN RASTEMO** smo vsi zaposleni v neposrednem stiku z našo dejavnostjo in še posebej z uporabniki, ki imajo težave v duševnem razvoju. To je vsekakor dodatna motivacija za kvalitetno delo.

KNJIGOTAPLJENJE – slovenska knjižna srečevanja

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Alenka Murgelj, knjižničarka

V Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto smo v letu 2016 pričeli z mednarodnim projektom, ki smo ga poimenovali *Knjigotapljenje – slovenska knjižna srečevanja*. Projekt je namenjen skupnosti Slovencev, živečih v tujini, ki jih preko sodobne knjižne produkcije, branja, kulturnih ustvarjalcev in zakladov kulturne dediščine, ki jih zbiramo in hranimo v naši knjižnici, spodbujamo k ohranjanju slovenskega jezika in kulturne identitete v tujem okolju. K oblikovanju projekta nas je spodbudil njihov interes po sodelovanju in njihova želja po ohranjanju jezikovnega stika s slovenskim okoljem. S skrbno načrtovanim programom nam je uspelo povezati našo lokalno skupnost, kulturno dediščino in sodobno kulturno produkcijo ter ustvarjalce s skupnostjo Slovencev na Dunaju. S pestro izbiro vsebin prispevamo k ohranjanju maternega jezika in slovenske identitete na Dunaju živečih Slovencev, predstavitvi novomeške kulture in ustvarjalcev v tujini ter promociji kulturne dediščine, ki jo hranimo v Posebnih zbirkah Boga Komelja. Skozi projekt gradimo trajnejša sodelovanja z vsemi partnerji v projektu ter krepimo vezi in sodelovanje z Mesto občino Novo mesto. S pomočjo Društva knjižničarjev Dolenjske spodbujamo k sodelovanju, povezovanju in soustvarjanju tudi knjižničarje ostalih knjižnic. Skupaj skrbimo za razvoj bralne kulture in pismenosti ter širjenje slovenske besede in kulture izven meja Slovenije ter povezovanje lokalne skupnosti z mednarodnim okoljem.

ZELENA KNJIŽNICA

Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož

Marijana Korotaj, bibliotekarka

Simona Sakelšek, bibliotekarka

Marinka Vnuk, knjižničarka

Ormoška knjižnica je po preselitvi v energetske prenovljene prostore s pripadajočimi zelenimi površinami postala okolju prijazna, zelena knjižnica. Ob sodelovanju s ponudniki storitev, ki spodbujajo zdrav življenjski slog in naravne pristope v okolici, smo priskrbeli kvalitetno in privlačno ponudbo, ki koristi tako knjižnici kot okolju, in bistveno prispeva k ekonomskemu razvoju, kakor tudi

ponudi obliko neformalnega učenja in prispeva velik delež k vseživljenjskemu učenju odraslih. Pripomogli smo k izboljšanju in zagotavljanju socialne vključenosti, ekološke osveščenosti in občutka pripadnosti skupnosti. Povezali smo lokalne strokovnjake in uporabnike storitev naše knjižnice, ki so izmenjali mnoga raznolika znanja, spoznali različne vidike zdravega življenjskega sloga ter se seznanili s pomembnostjo vloge sodelovanja, saj je bilo povezovanje ravno na tem območju v občinah, v katerih knjižnica deluje, zelo redko, nesistematično in ni imelo trajnejšega učinka.

Projekt pomembno vpliva na dojetje knjižnice kot dejavnika osveščanja in pridobivanja novih, predvsem praktičnih znanj, in ne le kot kulturne ustanove. Veščine, ki se ob izvajanju projekta pridobijo, so trajnostne in uporabnike vedno znova vabijo k obiskovanju novih podobnih in drugačnih zanje namenjenih vsebin, k izposoji s projektom povezanega gradiva, predavatelje pa vabijo k poglobljenemu sodelovanju z ustanovo, česar je v preteklosti bilo veliko manj.

KNJIŽNI ZAKLADI MALEGA LOVRA

Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica

Mojca Plaznik Plavec, samostojna bibliotekarka

Ker igrata knjiga in knjižnica v procesu opismenjevanja, branja in vzgoje bralca pomembno vlogo, smo v letu 2017 začeli v krajevni knjižnici Makole Knjižnice Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica poskusno izvajati bralno spodbujevalni projekt Knjižni zakladi malega Lovra, ki je namenjen predšolskim in šoloobveznim otrokom, hkrati pa tudi izvajalcem vzgojno-izobraževalnega procesa (vzgojiteljem in učiteljem). Za zasnovo in izvedbo projekta je poskrbela samostojna bibliotekarka in profesorica slovenskega jezika Mojca Plaznik Plavec.

Ker je Knjižnica Makole umeščena v podeželsko okolje, kjer se prebivalstvo hitro stara, se nam zdi pomembno, da družine, ki ostajajo, spodbudimo k obiskovanju knjižnice.

Načrtovanje bibliopedagoških ur poteka kot sodelovanje med učiteljico/vzgojiteljico, ki v načrtovanje in izvedbo vključuje vsebine iz svojega kurikuluma, in bibliotekarko, ki izvaja bibliopedagoške ure v knjižnici.

Vsaj enkrat mesečno otroci s svojimi vzgojiteljicami/učiteljicami obišejo knjižnico, poslušajo izbrano zgodbo, spoznavajo knjižnico in njeno zgodovino, spoznavajo proces izposoje in se nanj privajajo, hkrati pa se začnejo seznanjati z učnimi vsebinami, ki jih bodo kasneje podrobneje spoznali med vzgojno izobraževalnim procesom v šoli in v vrtcu. Tako otroci povežejo pridobivanje novih znanj s knjižnico. Vsakič v nahrbtniku odnesejo v razred/igralnico ZAKLAD – presenečenje (knjige, dvd-je, cd-je, didaktične igre, lutke, ki se kasneje vključujejo v izvedbo učnega procesa).

Število bibliopedagoških ur je od začetka izvajanja projekta naraslo od 13 na 39 ur letno, prav tako se je povečal vpis predšolskih in šoloobveznih otrok v knjižnico ter obisk knjižnice otrok s starši v popoldanskem času.

Projekt ima seveda tudi dolgoročne učinke, saj otroke in mladino vzgaja v dobre bralce in redne uporabnike knjižnice.

SVETIŠČE KNJIG

Knjižnica Velenje

Lidija Črnko, višja bibliotekarska svetovalka

Knjižnica Velenje je konec leta 2016 s finančno podporo Mestne občine Velenje od svojcev domačina in zbiratelja Marjana Marinška, odkupila zbirko prvih beril.

Gre za izjemno dragoceno zbirko, ki prikazuje prve otrokove korake v svet pisne kulture po celem svetu zato smo se v Knjižnici Velenje odločili, da postavitvi zbirke damo prednost in jo umestimo v središče knjižnice. Že desetletje je slogan Knjižnice Velenje Svetišče knjige in informacijsko središče, kar smo uporabili kot osnovo ideje, da prvim berilom izkažemo vso čast in jih postavimo na svetišče, med steklo in svetlobo, ki jim dajeta poseben čar in globino.

KNJIŽNICA ŠENTVID - ZELENA KNJIŽNICA

Mestna knjižnica Ljubljana

mag. Ana Zdravje, višja bibliotekarka, vodja Knjižnice Šentvid

Knjižnica Šentvid je večja krajevna knjižnica Mestne knjižnice Ljubljana. Njeno poslanstvo je »Živimo v soglasju z naravo.« Knjižnica Šentvid se nahaja na zelenem obrobju mesta. Leta 2014 smo s prenovo knjižničnega prostora in oblikovanjem ustrezne knjižne zbirke ter z naborom prireditev začrtali koncept zelene knjižnice. Zelena knjižnica se začne pri načrtovanju sonaravne stavbe, ki na eni strani zadovoljuje vse potrebe uporabnikov, hkrati pa ne ogrožajo zdravja in naravnih virov ter upošteva nacionalna in mednarodna priporočila pri izbiri gradbenih materialov. Javni razpis za gradbena in mizarska dela je bil pripravljen po ekoloških standardih in je od izvajalcev zahteval ponudbo ekoloških, okolju prijaznih materialov, in sicer kot so nove talne obloge (kavčuk), material za notranjo opremo (prevladujejo naravni materiali, les in kovina), barve za beljenje, varčna osvetljava (LED osvetljava z nastavljivo jakostjo), ekološka čistila, ločevanje odpadkov, racionalna poraba papirja. Poleg izbora materialov in barv, ki seveda logično sledijo osnovnemu konceptu, arhitektura upošteva poslanstvo in mnogotere dejavnosti knjižnice, kot so posredovanje relevantnih informacij o okoljskem ozaveščanju prebivalcev, svetovanje, organizacija razstav in delavnic na temo okolja, organizacija zelenih sejmov ipd. Za te namene smo arhitekturno oblikovali odprte multifunkcionalne prostore (oblikovanje prostorov in opreme), ki so se sposobni sproti prilagajati različnim dogodkom, ki se bodo odvijali v knjižnici. V skladu s svojim nazivom med drugimi skrbimo za zbirko gradiva s področja ekologije. V knjižnici redno organiziramo Eko teden, in sicer v enem tednu v mesecu pripravljamo dogodke za odrasle, mladostnike in otroke, kot so predavanja, ekološke delavnice za otroke in odrasle, ure eko pravljic, s katerimi opozarjamo na okolje, naravo in prostor, v katerem živimo. V zadnjih letih skušamo kulturni utrip Šentvida popestriti s spodbujanjem lokalnih strokovnjakov, ustvarjalcev, umetnikov in popotnikov, da nam predstavijo sebe in svoje ustvarjanje.